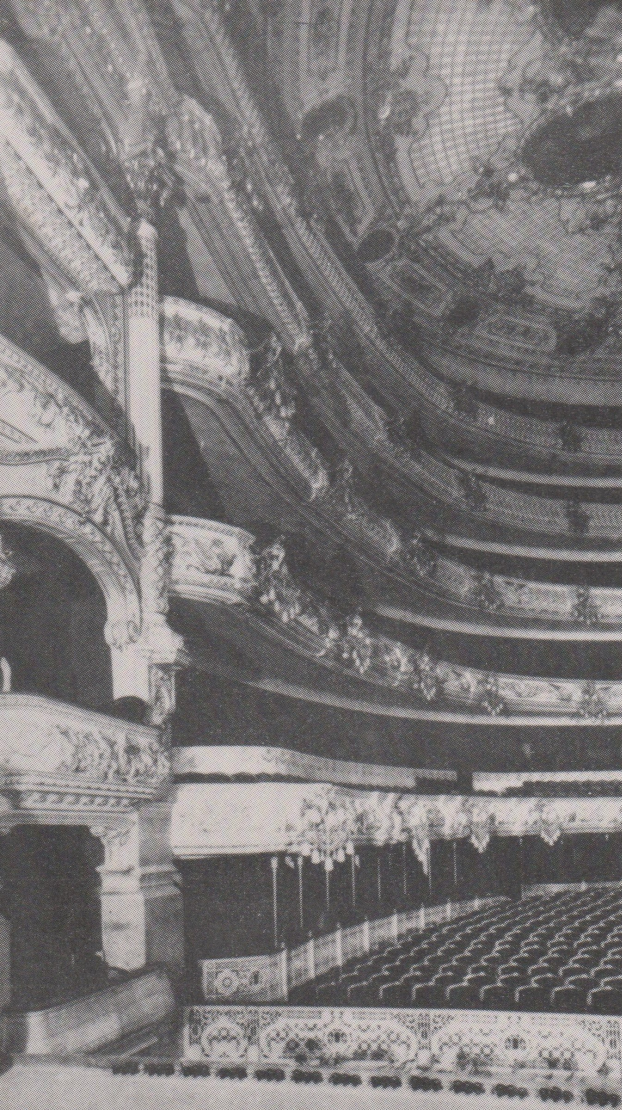

The cover features four vertical decorative bands with rounded ends, each containing a different classical painting. From left to right: the first band shows a group of figures in a dynamic pose; the second band features a central figure, possibly a deity or saint, surrounded by other figures; the third band depicts a figure in a landscape with a dog at the bottom; the fourth band shows a figure in a dramatic pose. The bands are colored in alternating shades of teal and magenta.

RICHARD HEUBERGER

PLES V OPERE

V měkkém stínu chambre
séparée,
tam naplní se touhy tvé i mé
v zátiší těch stěn
svět promění se v sen
až omámí nás šampaňské.

(Nejslavnější duet z Plesu v opeře)

RICHARD HEBERGER patří v té velké plejádě autorů vídeňské operety ke zjevům dosti zvláštním, ba je svým způsobem výjimečný. Předně nic nenavštěvovalo tomu, že by právě on zasáhl nějak významněji do historie tohoto velice populárního žánru. Vždyť hudba nebyla ani jeho původním povoláním. Rodák z Grazu, byl svým otcem určen pro zcela jinou dráhu, mnohem klidnější a spolehlivější než je povolání umělce. Stal se železničním inženýrem a pracoval v tom oboru několik let. Ale vrozený sklon k hudbě byl silnější. Heuberger se jí věnuje stále víc, prakticky i teoreticky. Opouští své původní povolání, stává se ve Vídni dirigentem sboru a usilovně dohání znalosti teoretické. Na jejich základě stává se přísným, a dokonce obávaným hudebním kritikem, vědcem, profesorem konzervatoře, prostě osobností, která ve vídeňském hudebním světě byla velmi vážena. Když například mladý Lehár dělal konkurs do vídeňského orchestru populární hudby, nebyl v čele poroty nikdo jiný, než právě Heuberger. Kromě jiného napsal do svého posudku, že Lehár neumí dirigovat valčík.

Zasahuje však do hudebního života i jako skladatel. Napsal řadu písní i orchestrálních skladeb, ve své době uznávaných, dnes však úplně zapomenutých. Soudobá kritika se poměrně kladně vyjadřovala i o jeho čtyřech operách a dvou baletech, které se však rovněž nedočkaly dlouhého jevištního života. Na základě všech těch skladeb — ať už jejich premiéry byly přijímány příznivě či zdvořile — by se jeho jméno nestalo trvale známým v žádné oblasti hudby. Až najednou přišel rok 1898 a přísný pan profesor vystupuje se svou první operetou „Ples v opeře“ a rázem dobývá světového úspěchu. Inspirovalo ho k němu nepochybně libreto. Několik let se totiž Heuberger zabýval v teoretických statích vlivem libreta na dramatickou hudební tvorbu a zdůrazňoval potřebu jeho kvality. Pro své opery se mu nikdy nepodařilo dobré libreto najít. Až mu konečně šťastná náhoda vložila do rukou francouzskou komedii „Tři růžová domina“, kterou známí vídeňští libretisté Victor Léon a Hugo Walberg předělali na velmi působivé operetní libreto. Heubergera celý příběh, jeho šarm a klima komedie velmi okouzly. Pustil se do práce s velkým zaujetím a se zřejmou snahou napsat operetu nějak jinak, než se dělala doposud, prostě přinést v tomto žánru něco nového. V čem a jak?

Dosavadní opereta byla — a zcela záměrně chtěla být — malou operou. Vždyť někteří autoři označovali svá operetní díla komickými operami a vpravdě se jejich hudební struktura od oper valně nelišila. Byly zde árie, dueta, sbory, a zejména velké ansámblové scény komponované podle operního vzoru a působící už tehdy svou těžkopádností v inscenacích nemálo potíží. Heuberger chtěl být moderní — nový. Proto se zcela záměrně zříká velkých ansámbků, dokonce i sborů, jeho hudba chce být lehká, zcela ve stylu francouzské komedie, chce vytvářet humorné situace, být přisita na tělo jednajícím postavám, vyplývat přirozeně a nenásilně z děje, šumět jak šampaňské víno. Šel dokonce tak daleko, že se vyhnul i velké baletní scéně, která v jeho operetě chybí a bývá v inscenacích (v naší rovněž) nahrazována s použitím jiné hudby.

Pro tyto vlastnosti a pro vynikající hudební nápady byla premiéra Plesu v opeře jednou z nejvýznamnějších událostí v historii operety. Ještě dnes považují vídeňští operetní teoretikové světoznámý duet „chambre séparée“ za jedno z nejlepších čísel celé operetní literatury. Historik tohoto žánru Bernard Grun zařazuje Ples v opeře mezi tři nejlepší díla vídeňské provenience (další dvě jsou Netopýr a Veselá vdova). Profesor Heuberger se stal slavným skrze operetu a není tedy divu, že hledal další operetní libreto. A skutečně je našel. Libretista Plesu v opeře Victor Léon spolu s dalším harcovníkem vídeňské operety Leo Steinem, opět zalovili

STÁTNI DIVADLO OSTRAVA, NOSITEL ŘÁDU PRÁCE

RICHARD HEUBERGER

PLES V OPEŘE

Opereta o třech dějstvích

Libreto Victor Léon a E. von Waldberg podle veselohry Tři růžová domina
Překlad a úprava Vladislav Hamšík, hudební úprava Vladimír Brázda

Režie: Vladislav Hamšík

Dirigent: zasloužilý umělec Vladimír Brázda

Scéna: Vladimír Šrámek, nositel vyznamenání Za vynikající práci

Kostýmy: Bohuslava Čiháková

Choreografie: zasloužilý umělec Albert Janíček

Sbormistr: Josef Kubenka

Korepetitor: Květa Millerová

Představení řídí: Stanislav Muntág

Text sleduje: Alena Švachulová

Vedoucí technického provozu a výroby: ing. Ivan Bílek, vedoucí dekoračních dílen: Petr Jahoda, vedoucí výroby kostýmů: Bohuslava Čiháková, jevištní mistři: Jiří Vaněk, Václav Plachý, mistr osvětlení: Leopold Hanzel, mistr elektroakustiky: Bořivoj Wojnar, mistr vlásenkárny: Vojmil Nytra, mistr rekvizitárny: Eva Wiesnerová, mistr garderoby: Zdeněk Sliva.

Teofil Beaubisson, majitel realit zasloužilý umělec JOSEF KOBR
KAREL ŠÍP

Palmira, jeho paní zasloužila umělkyně LIBĚNA ASTROVÁ
VLASTA TOLAROVÁ

René, Beaubissonův synovec MIROSLAV DVORNÍK
PETR MILLER

Emil Aubier, obchodník KAREL ČEPEK
JAN VYORALEK

Angela, jeho paní KARLA DIVÁKOVÁ
JANA KLOUČKOVÁ

Gaston Dumenil JAN DRAHOVZAL
ZDENEK RŮŽIČKA

Monika, jeho paní HANA HRADILOVÁ
HELENA RIEHISOVÁ

Hortensie, komorná HALINA KUBECZKOVÁ
ILONA SIMANDLOVÁ

Fedora, tanečnice ILONA FLAKOVÁ
DAGMAR HLUBKOVÁ

Filip, vrchní číšník OLDŘICH PIKA
MILOSLAV TOLAŠ

Pikolo LIBUŠE BORÁKOVÁ
MARIE VŠIANSKÁ

Hosté a tanečníci na karnevalu SBOR OPERETY A BALET SDO

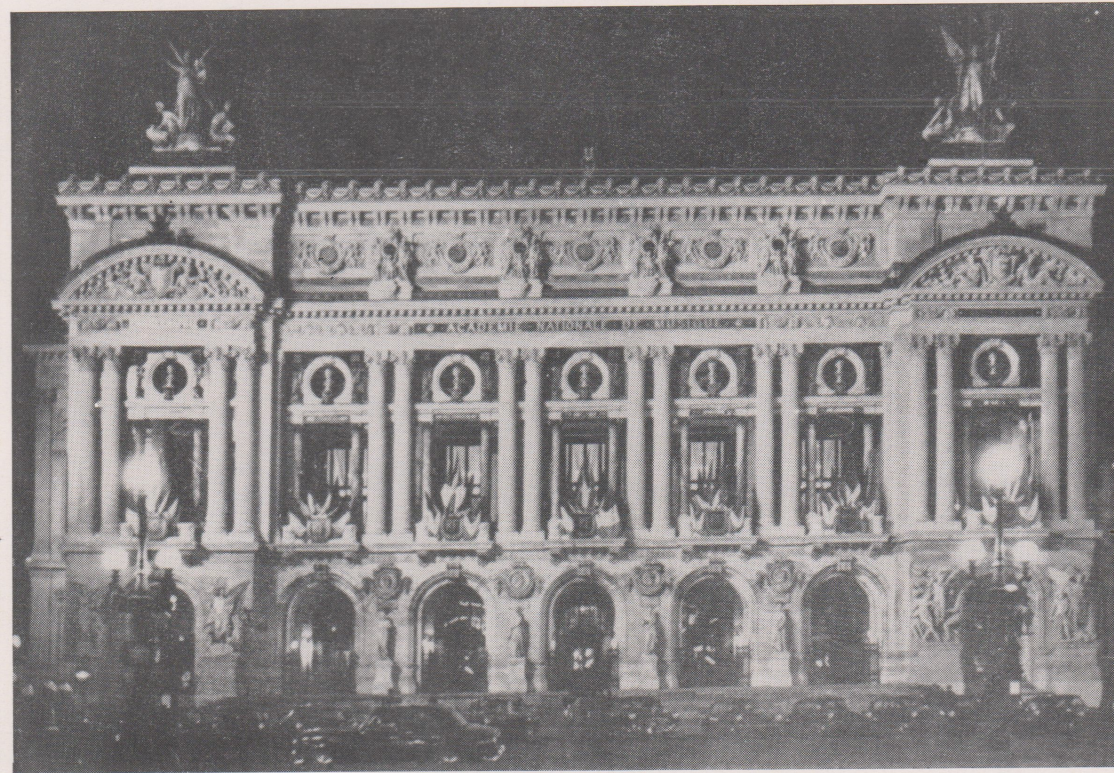
PREMIÉRA 17. KVĚTNA 1981 V DIVADLE ZD. NEJEDLÉHO

ve francouzské literatuře. V té době se totiž ve Vídni s úspěchem hrála komedie francouzského autora H. Meilhaca, proslaveného libretisty J. Offenbacha, s titulem „Vyslancecký ataché“. Léon a Stein ji předělali na operetu a dali jí název „Veselá vdova“. Ale komu svěřit hudbu? Přirozeně Heubergerovi, jehož sláva letěla světem. Pan profesor zkomponoval rychle první akt a přehrál ho oběma libretistům. Jenže zklamání bylo tak velké, že autoři — i když to bylo jistě velice nepříjemné — Heubergerovi Veselou vdovu vzali a svěřili ji novému komponistovi, jehož slávu správně vytušili — Franz Lehárovi. Tak se pan profesor znovu dostal do Lehárova života. Jenže tentokrát mu nechtě pomohl k světovému úspěchu.

Heuberger se ovšem v operetním žánru pokoušel dál, zřejmě chtěl dokázat, že Ples v opeře nebyl jeho posledním slovem. Bohužel však byl. Jeho dalších pět operet byly výrazné neúspěchy, nezachovalo se z nich nic.

A tak největší výjimečnost Richarda Heubergera je v tom, že z celého jeho díla, které nepostrádalo ambicí, zůstala trvalou hodnotou jenom jediná opereta, kterou on sám původně chápal jako záležitost okrajovou. Osudy jsou různé. Bylo osudem profesora Heubergera, že jeho jméno zůstane v dějinách operety zapsáno jediným dílem — které však vydá za mnoho průměrných.

V. H.

Průčelí pařížské opery.

Vydalo Státní divadlo v Ostravě, nositel Řádu práce, v redakci Vojtěcha Kabeláče, obálka a grafická úprava Mirek Tittler, typografická spolupráce Antonín Mosler. Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., provoz 21, Ostrava 1, Novinářská 7.

Všechna práva k provozování tohoto díla zastupuje DILIA Praha.

Cena 2 Kčs

STÁTNÍ DIVADLO V OSTRAVĚ

NOSITEL ŘÁDU PRÁCE

